

عنوان مقاله:

تجلی عشق به میهن در اشعار حماسی و بزمی شاهنامه فردوسی

محل انتشار:

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

میترا عزیزی - کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دبیر ادبیات مدارس سمپاد زنجان

خلاصه مقاله:

عشق به میهن جز لاینفک و جدایی ناپذیر هر فرد میهن پرست و ناسیونالیست است که قلب و سراسر وجودش به عشق میهن مهین خود میتپد. میهن دوستی، افتخار به تمدن غنی و باستانی ایران، حفظ وطن از اجنبیان یغماگر و ... از اهداف و موضوعات اساسی شاهنامه ی فردوسی محسوب می شود. چنان که معلوم است، ایران زمین در طول بیش از دویست سال در اسارت خلافت عرب بود و فقط بر اثر مبارزهای طولانی آزادی خواهانه و میهن دوستانه ی مردم و حاکمان وطن دوست آن امثال امیران صفاری و طاهری و به ویژه سامانی صاحب استقلال گردید. در این مبارزه سهم جریان شعوبیه هم که در عکس العمل به مناسبات تحقیرآمیز و اسارت بار خلافت عرب پدید آمده بود، خیلی بزرگ است. بی وجه نیست که بعضی محققان فردوسی را هم از جانب داران این جریان میهن دوستی دانسته اند. از سوی دیگر استقلال کشور را در عهد فردوسی خطر جدی ای تهدید می کرد که آن تشکیل دولت های ترکان قراختایی و غزنوی بود که در هم جواری ایران زمین و داخل آن عرض وجود کرده، گاه از دشت ها به شهرها حمله های غارتگرانه می نمودند مخصوصا، حاکمان غزنوی که از غلام زادگان و لشکریان دربار سامانیان و پرورش یافته ی آنان بودند، خطر جدی به وجود می آوردند. این را فردوسی وطن دوست خوب درک می کرد و به همین دلیل برای هشدار دادن دولت مردان و مردم از این خطر در شاهنامه به مسئله ی یگانگی ایران و حفظ آن از هجومهای بیگانگان توجه خاص نشان می داد. از اینجاست که سراسر شاهنامه را احساس وطن دوستی و ایران دوستی فرا گرفته است. به این مسئله محمدمین ریاحی درست اشاره کرده است: «در عصر فردوسی هم ایران از یک سو دستخوش ستم و تاراج تازیان بود و از دیگر سوی اقوام بیابانگرد تازه نفسی از شمال شرق به ایران می تاختند و شاهنامه ی فردوسی پیامی به مردم ایران برای برانگیختن روح پایداری در برابر خطرها بود. این پیام در سراسر شاهنامه از آغاز تا انجام آن به گوش می رسد. فردوسی در شاهنامه با کلید واژه قرار دادن میهن پرستی همه اساطیر و بزرگان و ناموران میهن خود را به بزرگی یاد کرده و آداب و رسوم و سنن ژیشینیان خود را می ستاید. به قطعیت می توان گفت توصیف هر شخصی در شاهنامه ریشه در تمجید از آب و خاک ایران زمین است. از مصادیق مهم عشق فردوسی به میهن توصیف و تمجید از زنان در شاهنامه می باشد فردوسی زنان ازارکان مهم تمدن ایران زمین دانسته و عشق به زن را مساوی عشق به میهن بر می شمارد. عشق به زن و بزرگ برشمردن زنان ایران از جمله گرد آفرید و .. توصیف عشق ایران باستان به زنان جامعه خوداست که نشانگر پیشتاری ایرانیان در این امر بود و در روزگاری که به بعد اجتماعی و شخصیتی زن توجه نداشتند وزن از تمام حق و حقوق خود محروم بود در ایران زن گرامی داشته شده و از تمامی موهبت های شخصیتی اجتماعی برخوردار بوده است. عشق به زن در شاهنامه سرآغاز پیدایش فمینیسم گردید. نواز قبانیپرنفوذترین و مشهور ترین شاعر معاصر عرب و از پیشتازان فمینیسم شاهنامه فردوسی را بنیانگذار فکری-دفاع از حق و حقوق زن معرفی کرده است.

کلمات کلیدی:

عشق- میهن- شاهنامه- ایران زمین -فمینیسم و حقوق زن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1693305>

